

Despre satul Plăiuț din dreapta Tisei am aflat mai demult. Am văzut grupurile folclorice de acolo interpretând vechi piese românești și maramureșene pe scenele festivalului „Mărțișor” sau cel al tradițiilor populare românești din Transcarpatia, organizate prin rotație la Slatina, Biserica Albă, Apșa de Jos, Apșa de Mijloc etc.

Dacă celelalte localități mari cu populație preponderent românească numără între 3 și 12 mii de români, Plăiuțul are peste 900 de locuitori români. Satul, mai izolat, face parte din comuna ucraineană Apșița (Vodița), unde trăiesc circa 2.000 de ucraineni. La solicitarea minorității românești din Plăiuț, primarul Ivan Ivanovici Vatrăla și autoritățile locale din Apșița au organizat duminica trecută, pentru prima dată, Ziua satului românesc Plăiuț, care a coincis și cu Ziua Învățătorului în Ucraina.

La această manifestare au fost invitate oficialități regionale dar și de la raionul Rahău, fiind prezente oficialități de la Secția de Cultură, Administrației Raionale și Radei Raionale.

Din Rada Regională de la Ujgorod a fost prezent deputatul dr. Ion M. Botoș, singurul român din radă (Consiliu Județean, la noi), care este și președintele Uniunii Regionale „Dacia” a românilor din Transcarpatia și redactor șef al periodicului „Apșa”.

Desigur, au fost invitate și oficialități din stânga Tisei dar și de la Consulatul General al României în Ucraina, de la Cernăuți.

Așa am avut ocazia să o cunosc pe distinsa doamnă consul general Tatiana Popa și pe distinsul său soț, Ovidiu Sever Popa, cu care ne-am întâlnit la Slatina, grație dl-ului Ion M. Botoș. De față au fost și directorul Muzeului Maramureșului din Sighetu Marmăției, dr. Mihai Dăncuș, lect. univ. dr. Ilie Gherheș, Universitatea „Goldiș” Baia Mare, prof. drd. Ioan Dorel Todea, coordonatorul postului de radio Sighet, care se ascultă și în dreapta Tisei.

De la Slatina ne-am îndreptat spre Biserica Albă și Bocicoi (Becicov), de unde am cotit-o la stânga spre Apșița și Plăiuț. De la podul istoric Sighet-Slatina și până aici sunt vreo 30 de km, pe un drum foarte bun și un segment relativ bun, care urmează să fie asfaltat. Nu de alta, dar la Plăiuț, pe o coastă de munte care se înalță până la 1.500 metri, un investitor român din localitate a amenajat o pârtie de schi de 450 metri, teleschi și a construit un motel cu 60 locuri de cazare, complex turistic care se va inaugura oficial în acest sezon.

Dacă privații mai mișcă oleacă, poate și autoritățile locale ar trebui să știe că o țară este bogată dacă are oameni bogați. Și cum bogăția nu pică din cer și poate veni pe drum, atunci vreo 20 de kilometri de asfalt ar trebui turnat în zonă, astfel încât locuitorii din Apșița să poată merge mai drept spre Ujgorod, prin Apșa de Mijloc și Apșa de Jos, unde drumurile sunt încă prăfuite, ca

acum 50 de ani! Sau cei care vin dinspre raionul Teceu (Teacev) să poată ajunge mai ușor la pârtie.

Pe una din cele 7 ulițe ale Plăiuțului, pe care sunt 220 de gospodării pe 3 vâlcele, am văzut o porțiune de asfalt. Drumul s-a tomnit în urmă cu câțiva ani, când aici s-a ținut una dintre edițiile festivalului popular al românilor din regiune. Aici am văzut palate (locuințe) ca în cele două Apșe sau în Biserica Albă ori Topcina. Românii de aici se duc la lucru în Siberia, la Moscova sau în Cehia, unde câștigă bine și apoi investesc acasă.

De aceea, probabil și centrul satului a fost mai pustiu, decât m-aș fi așteptat. Nuțu, directorul Casei de Cultură, 3 săptămâni s-a străduit și a reușit să înalțe în curte o scenă din lemn, ca o casă spațioasă. El îmi spunea că mai mult de jumătate dintre săteni sunt neoprotestanți și nu servesc asemenea manifestări.

Ele au fost deschise de un tur cu călăreți și o căruță plină cu muzicanți, Josănarii din Slatina (ceteră, zongură, dobă).

Pe scenă au urcat oficialitățile și primarii români și ucraineni din localitățile învecinate. Dintre primarii români i-am zărit pe Gheorghe Berinde și Nuțu Șiman.

Regizorul întâlnirii a invitat-o în deschidere pe dna consul general să aprindă focul stânei, focul ciobănesc, care încălzește cu căldura sa, unește bogăția spirituală a poporului și adună pe toți consătenii într-o familie unică. Focul a fost aprins pe terenul de fotbal al satului, nu departe de scenă.

Elevii școlii au adus un omagiu singurului veteran de război aflat în viață.

Prin preajmă, mulți băieți și fete purtau costume tradiționale românești și ucrainene. În afară de localnici, i-am recunoscut pe dansatorii profesioniști ai ansamblului ucrainean „Lisorub” din Bocicoi și ansamblul românesc „Mugurelul” din Biserica Albă, condus de Ion Alb. Pe la tonetele cu păpică și băuturică se frigeau șasșlâkuri și se fierbea la ceaun bograci cu carne de mioară și condimente din Ungaria, supă fiind specific maghiară, chiar dacă nici un etnic maghiar nu locuiește în zonă.

Directorul Școlii din Plăiuț, prof. Nuțu Dan, a prezentat istoricul localității.

Satul Plăiuț a fost întemeiat de 7 frați, odată cu Apșa de Mijloc, situată la 7 kilometri distanță. Primele documente găsite atestă satul încă de la 1406. Familiile nobile ale locului sunt Dan, Șiman, Marina, Huzău, Vlad, Ardelean. Urmașii lor s-au stabilit pe cele 3 pâraie Apșița, populând Plăiuțul.

În 1930, aici s-a deschis prima școală primară cu predare în limba română, primii elevi fiind în număr de 11, de diferite vârste. Acum școala românească este de gradul 3, adică I-XI.

Au urmat alocuțiunile oficialităților și invitațiilor.

Doamna Tatiana Popa este doar de două luni consul general, iar în Transcarpatia a venit pentru a doua oară, dar prima dată la invitația unei comunități românești aflate în sărbătoare: „Doresc să vă felicit și să mulțumesc dascălilor dumneavoastră că vorbiți o limbă curată, românească și că ați reușit să vă păstrați tradițiile. Chiar dacă misiunea noastră diplomatică se află la Cernăuți, oricare dintre dumneavoastră are ușa deschisă pentru a vă rezolva în limitele prerogativelor toate problemele pe care ni le semnați”.

Pe ulița asfaltată am întâlnit și mulți români din stânga Tisei, toți mândri că au rudenii la Plăiuț. Spectacolul susținut de formații românești și ucrainene a durat câteva ore.

În sala de mese a Școlii cu clasele I-IV, unde copiii primesc zilnic o masă caldă, gratuit, am fost serviți cu bograci, caș proaspăt de oaie, urdă frământată, mămăligă fiartă pe cartofi, cu brânză și jumere așezate în pături. Toate bucatele - se mândrea primarul, au fost pregătite de etnicii ucraineni din Apșița, dornici de a-și etala arta culinară.

În toastul consulului general român și al oficialităților ucrainene s-a vorbit despre bunele relații de prietenie și colaborare între cele două țări și popoare, de bunele relații de conviețuire între românii și ucrainenii din Apșița, deși ei locuiesc separat în cele două localități, Plăiuț fiind considerat sat din 1972.

Deviza zilei lansate de directorul de școală a fost: Bogăție, sănătate și dragoste!

Autor: Florentin NĂSUI

Sursa: [Graiul Maramuresului](#)